SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 72. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 19, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го КВІТНЯ 1989 Ч. 72. РІК XCVI.

ЗАЯВА

ДЦ УНР в екзилі до подій у Грузії

В обличчі подій у Грузії, де грузинські патріоти вимагають відокремлення від СССР і повної самостійности грузинської держави, Державний Центр УНРеспубліки в екзилі вітає братній грузинський народ і висловлює свою повну солідарність з його героїчною поставою.

Грузинська самостійна держава і самостійна Українська Народна Республіка визнавали себе взаємно перед окупацією територіі обох цих держав комуністичною Москвою. На чужині екзильні уряди УНРеспубліки і Грузії перебували в постійній співдії від початку 20-их років ще за життя президента незалежної Грузії Ноя Джорданія і голови та членів грузинського уряду, Рамішвілі, Ґеґечкорі, Чхенкелі та інших, а з українського боку Головного Отамана Симона Петлюри, його наступника Андрія Лівицького та голови і членів українського уряду Вячеслача Прокоповича, Олександра Шульгина та інших.

Державний Центр УНРеспубліки є певний того, що українські громадяни в Україні і в діяспорі з повною солідарністю ставляться до героїчної боротьби грузинського народу. Одночасно Державний Центр УНРеспубліки апелює до держав Заходу, а зокрема до Організації Об'єднаних Націй, прийти з допомогою героїчному грузинському народові і підтримати його справедливі домагання.

За ДЦ УНР:

Микола Лівицький, Президент УНРеспубліки в екзилі
Ярослав Рудницький, голова Уряду УНР
Павло Лимаренко, голова УНРади
І.Самійленко, В. Шандор, М. Липовецький, заступники голови Уряду

О. Слободяник виступить в УІА

О. Слободяник

Ню Йорк. — Український Інститут Америки та Українське Музичне Товариство влаштовують в неділю, 23-го квітня, о год. 3-ій по полудні концерт світової слави українського пяніста Олександра Слободяника. Концерт відбудеться в приміщеннях Українського Інституту Америки, 2 Іст 79-та вулиця. В програмі концерту твори Лятошинського, Мусорґського, Шопена і Ліста. За докладнішими інформаціями слід телефонувати до Ірени Стецурини на число: (212) 983-2520.

ЗСА ДОПОМОЖУТЬ ПОЛЬЩІ

Вашінґтон. — Президент Джордж Буш, взявши до уваги цілком нову ситуацію в Польщі, тобто відновлення леґальности профспілки „Солідарність", створення другої палати сойму, проголошення вільних виборів, призначення 35 відсотків місць у соймі для некомуністичних партій тощо, проголосив у понеділок, 17-го квітня ц.р., в Гемтремку, Миш., при великій кількості поляків й інших вихідців із Східної Европи, економічний плян З'єднаних Стейтів Америки для Польщі. Цей плян відноситься до інших східньоевропейських країн, які будуть дотримуватись демократичних принципів і шануватимуть права людини у своїх країнах.

„Якщо польський експеримент увінчається успіхом інші країни можуть його наслідувати", — заявив Дж. Буш під загальні оплески кількатисячної публіки, яка зібралася на площі біля міської управи, не зважаючи на дощеву погоду. Президент ЗСА також повідомив присутніх, що члени найвищого суду Польщі офіційно відчитали акт леґалізації профспілки „Солідарність", що знову ж викликало оплески і вигуки „віват", що означали перемогу демократії над тоталітарним комуністичним режимом Войцєха Ярузельського, який, хотів цього чи ні, мусів визнати потребу існування плюралістичного суспільства, до якого тяготіє не тільки нарід в Польщі, але усі поневолені Москвою народи у східній гемісфері. Між присутніми біля міської управи були також українці, що було помітно з кільканадцятьох синьо-жовтих прапорців, що їх власники вимахували на привітання Дж. Буша.

Не входячи в подробиці, Дж. Буш тільки загальниково поінформував про вісімступневу економічну програму для Польщі, яка значно допоможе тій країні, якщо не позбутися, то принаймні зменшити закордонні задовження в сумі 39 біл. дол.

Програма передбачає: знесення обмежень на імпорт польських товарів до ЗСА; заохота до інвестицій приватних бизнесменів у розбудову легкої індустрії в Польщі; виміна товарами першої потреби; підтримка позички на дуже низьких відсотках від Міжнародного Монетарного фонду та інші корисні для ПНР програми.

Представник Білогом Дому Роман Попадюк заявив, що тільки з самого знесення цла на деякі імпортовані до ЗСА товари, Польща заробить коло 25 міл. долярів. В минулому році Польща експортувала до ЗСА товарів (шинки, риби, текстилів і сталі на суму 417 міл. дол.) ЗСА доставили Польщі товарів, в більшості пшениці, на суму 304 міл. дол. Білий Дім свідомий того, що Польща все ще є членом Варшавського Пакту, Комуністична партія має більшість в уряді і парляменті, тому Вашінґтон діятиме обережно, заявляють офіційні особи.

ДЖ. РАЙТ ОБВИНУВАЧЕНИЙ У ПОРУШЕННІ ЕТИКИ

Вашінґтон. — Комісія Палати Репрезентантів у справах етики після 10-місячного слідства прийшла до висновку, що спікер Палати Репрезентантів демократ Джим Райт порушив етичні норми і правила у веденні своїх фінансових справ. Комісія нарахувала 69 таких порушень.

Про висновки комісії повідомив у понеділок, 17-го квітня, на пресовій конференції її голова, конґресмен-демократ Джуліян Діксон. Комісія, яка складалася з шести демократів і шести республіканців, винесла рішення одноголосно.

„Комісія не визнає спікера Райта винним у порушенні етичних норм і правил Конґресу. Комісія лише вважає, що факти дають можливість говорити про те, що він порушив ці правила і норми. Якщо він заслуговує на якесь покарання, то це повинен вирішувати повний склад Палати Репрезентантів", — заявив Діксон на пресовій конференції.

Більшість з 69 порушень зв'язані з двома основними. Перше — спікер і його жінка отримали незаконних подарунків на суму 145,000 дол від ділового партнера Райта Джорджа Малліка; друге — приховання частини доходів від Конґресу.

Правила передбачають, щоб конґресмени не приймали подарунків вище 100 долярів від людей, в тій чи іншій мірі зацікавлених у прийнятті якихось законів. Комісія у справах етики ствердила, що Дж. Маллік був зацікавленою особою у прийнятті закону про послаблення боржникам банків виплати позик. Дж. Маллік подарував родині Райта автомобіль, продав помешкання за ціну, нижчу від ринкової, а також платив жінці Райта 18,000 долярів на рік за те, що вона „нічого не робила".

Минулого тижня, коли стало відомо про те, до якого висновку прийшла Комісія у справах етики, Райт виступив з заявою, що не вважає себе винним. Він сказав, що готовий воювати за свою честь і честь своєї жінки. Правила дають Райтові 21 день на підготову до відповіді комісії. У неділю він сказав, що на це йому вистачить і тижня. Коли Райт офіційно оголосить про готовість захищатися, Комісія у справі етики повинна вирішити, в якій формі пройдуть переслухання.

Якщо Палата Репрезентантів вважатиме, що Райт винний в порушенні правил, його чекають різні форми покарання, включно з вигнанням з Конґресу.

Вшанували пам'ять проф. К. Біди

Оттава (ОУПС). — Десять років тому, 11-го квітня 1979 року, помер тут видатний український вчений, професор Оттавського, Українського Вільного й Католицького університетів, д-р Константин Біда, що був членом і першим президентом Товариства Плекання Рідної Мови (ТПРМ).

З нагоди 10-ліття його смерти відбулася дня 9-го квітня ц.р. в Церкві св. Івана Хрестителя в Оттаві Панахида, яку відправив парох о. Володимир Шевчук у присутності приятелів і знайомих покійного. В своєму слові в часі Панахиди о. Шевчук підкреслив заслуги св. п. проф. Біди для української науки, українського народу й Церкви.

Того ж дня відбулося жалобне зібрання Президії ТПРМ, на якому відзначено пам'ять покійного, підкреслено його заслуги в різних ділянках української науки й культури і зокрема відзначено його заходи в справі збереження й розвитку української мови в діяспорі.

„Згадуємо його, — говорив теперішній голова ТПРМ проф. Ярослав Рудницький, — в рік української мови, що через припадок збігається з десятиріччям його смерти. Це зобов'язує нас до посилення наших змагань за статус рідної мови — тут і там". При цій нагоді проф. Рудницький пригадав, що ТПРМ присвятило окремий випуск (ч. 16) „Слова на сторожі" пам'яті покійного.

ВЕЧІР ПРОФ. В. БАРАГУРИ

Ню Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовує в п'ятницю, 21-го квітня ц. р., о год. 7-ій вечора авторський вечір проф. Володимира Барагури. Твори читатимуть: автор, Степан Крижанівський і Наталка Олинець. В музичному інтермеццо виступить Святослава Качарай при фортепіяновому супроводі проф. Михайла Лева. Вечір відбудеться в приміщеннях УЛМК в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга авеню.

Округа УНС в Піттсбурзі відбула Річні збори

Піттсбурґ. — В неділю, 2-го квітня ц.р., у залі при 600 Ґленвуд авеню в Ембріджі, Па., відбулись Загальні збори Округи Українського Народного Союзу, які відкрив Іван Мельник, голова 161-го Відділу УНС, і передав дальше ведення нарадами в руки головного радного і голови Окружного Комітету Андрія Джули.

А. Джула привітав усіх присутніх на зборах представників відділів, організаторів і членів та представив їм головного предсідника УНС д-ра Івана О. Флиса, якого присутні привітали оплесками. Голова Округи рівночасно закликав секретарів і організаторів започаткувати якнайскорше широко розгорнену організаційну працю серед громади, щоб Округа могла здобути відповідне число нових членів перед недалекою вже Конвенцією, яка, як відомо, відбудеться в травні наступного року в Балтиморі. Він пригадав, що секретарі повинні подбати про своєчасну висилку аплікацій від студентів, які потребують стипендії на студії, що їх щорічно уділяє Головний Уряд УНС під час своїх річних нарад.

Голова Округи склав подяку і признання тим секретарям і організаторам, які здобули в 1988 році 108 нових членів на загальну суму забезпечення 600,000 дол. Округа тим самим перевиконала накладену квоту 90 членів і за це буде нагороджена Головною канцелярією.

У висліді виборів присутні перебрали на черговий рік цю саму Управу Округи через аклямацію.

Головний предсідник представлений зборам головою Округи, заявив, що УНС в загальному здобув в 1988 році 1,161 членів на суму забезечення 8,934,000 дол. і це дає пересічну суму 6,934 дол. Аналізуючи організаційні здобутки Округи, д-р І.Флис зокрема відмітив організаційні добутки М. Турка з Відділу 63-го, який зорганізував 39 нових членів; М. Пропкопаля з Відділу 96-го зорганізував 18 членів; П. Когута, Відділ 56, зорганізував 11 членів.

Д-р І.Флис відзначив також активну організаційну працю Д. Головатого (від. 53) сім членів, А. Джулу (161) шість членів, С. Іваницького (276) шість членів; Ольву Пішко (338) шість членів. Головний предсідник, висловлюючи подяку і признання від Екзекутивного Комітету УНС, погратулював М. Туркові за його організаційні успіхи, які треба особливо цінити, враховуючи специфічну ситуацію в піттсбурзькій окрузі.

При цій нагоді д-р І.Флис поінформував присутніх про інші важливі справи з діяльности УНС, Українську Будівлю, Союзівку, підвищену дивіденду для членства, стипендії, пожертви УНС на корисні цілі для наукових, громадських і молодечих організацій та СКВУ. Окремо згадав про справну функціональність Інформаційного бюра УНС у Вашінґтоні і про братську діяльність у відділах, яка також зростає.

Присутні ставили питання, порушували різні справи, на які давали вичерпні відповіді А. Джула і д-р І. Флис. Грицик пропонував, щоб „Свобода" і „Український Тижневик" більше писали про досягнення нашої молоді і студентства, про що повинні інформувати „Свободу" секретарі чи пресові референти відділів і округ. Дискутовано також справу українських поселенців у Бразилії, спізнену доставу „Свободи" до читачів й інші справи.

Після формального закриття зборів, присутніх гостив перекускою 161-ий Відділ, зокрема голубцями приготованими за „лемківською рецептою".

Влаштовують „Школу булавних" для пластунок

Натлі. Н. Дж. — Міжкрайовий пластовий вишкільний табір „Школа булавних" відбудеться від суботи, 24-го червня, до п'ятниці, 7-го липня ц. р., в околиці Гантеру, Н. Й.

Зголошуватися можуть оформлені старші пластунки та старші віком юначки, які закінчать 17 років життя до 31-го жовтня ц. р. та здали другу юнацьку пробу. Всі кандидатки повинні мати взірцеву пластову поставу. „Школа булавних" підготовляє учасниць на членів булав юнацьких таборів та на інструкторів практичного пластування.

Кожна кандидатка повинна мати поручення своєї зв'язкової та кошової, або станичного/ої/. Оплата за перебування на таборі виносить 195 ам. дол. і 10 ам. дол. вписове. Карти зголошення отримали станиці. Чек на суму 10 ам. дол. враз із картою зголошення слід переслати на адресу: Oksana Bachynska, 38 Carrie Court, Nutley, N. J. 07110. Зголошення принимається до 30-го квітня. ц. р.

ДОПОВІДЬ Д-РА З.КОГУТА

Ню Йорк. — Тут в суботу, 22-го квітня ц.р., о год. 5-ій по полудні Наукове Товариство ім.Шевченка влаштовує доповідь на тему „Ліквідація автономної Гетьманщини", яку виголосить д-р Зенон Когут. Доповідь відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вулицями.

„Тризуб" влаштовує весняний тенісовий турнір

Філядельфія. — Тенісовий Клюб при УСО „Тризуб" запрошує всіх тенісистів українського походження взяти участь у весняному турнірі, який відбудеться в днях 6-7-го травня ц.р. на кортах „Тризубівки" в Горшам, Па.

Змагання в сінґлях будуть відбуватися в усіх вікових групах чоловіків, жінок, янаків і юначок, до яких зголоситься принайменше чотири змагуни. Змагання у подвійних іграх відбудуться в одній групі чоловіків, в одній групі жінок і мішаних пар.

До турніру слід зголошуватися до 4-го травня на адресу: **George Sawchak**, 7828 Frontenac Str.,Philadelphia, Pa. 19111; tel.: (215) 745-9637 (хата) (215) 227-9426 (праця).

В зголошенні слід подати ім'я і прізвище, адресу, телефон, вікову групу, ім'я і телефон партнера чи партнерки і оплату за турнір. Оплата за турнір для дорослих виносить 15 дол. від особи за сінґлі і 15 дол. за пару; оплата для юньйорів виносить 10 дол. від особи. Чеки слід виписувати на USO Tryzub.

ЗБОРИ У ДІТРОЙТІ

Дітройт. — Управа Метрополітального Відділу Української Американської Координаційної Ради у Дітройті повідомляє членів і представників організацій, що Річні загальні збори Відділу відбудуться у суботу, 22-го квітня ц.р., о год. 6:30 вечора у приміщенні Окружної Ради СУА, у Ворені, Миш. На зборах буде присутній голова Крайової Ради УАКР д-р Богдан Шебунчак.

Відкриють виставку у УОКЦентрі

Філядельфія, Па. — Ґалерія та крамниця „Дора" і Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії пригадують, що вже в п'ятницю 21-го квітня, буде нагода оглянути незвичайну виставку картин трьох велетнів українського малярства, а саме Грищенка, Неділка і Труша.

У п'ятницю, 21-го квітня о год. 8-ій, у галерії УОК-Центру маестро Степан Рожок офіційно відкриє виставку. Опісля можна буде її оглядати до 21-го травня, суботами між 9-ою ранку і 3-ою по полудні, неділями між 12-ою і 4-ою після полудня, в будні між 10-ою і 2-ою, в середу і п'ятницю між 7-ою і 9-ою вечером.

За точнішими інформаціями слід звертатися на числа: (215) 663-1166, або (215) 379-2755.

В АМЕРИЦІ

З УВАГИ НА ТЕ, що в 1978 році уведено в життя закон про заборону дискримінування вагітних жінок на місцях праці, в ЗСА чим раз більше вагітних жінок залишається на праці довше, тобто залишаються працювати до семи, а то й восьми місяців своєї вагітности. Знавці твердять, що не тільки закон є причиною цього явища, але й звичайна потреба матеріяльного забезпечення саме для цього ще не народженого дитяти. Все ж таки це не міняє того, що серед працедавців можна почути чим раз голосніші нарікання, які вияснюється різного рода клопотами, почавши від спізнювань на працю до зміни роду праці саме з причин вагітности.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що боротьба з наркоманією в останніх роках стала проблемою для цілої країни, до цієї пори стейти не зужили 777 міл. дол. федеральних фондів спеціяльно призначених для цих цілей. Причини чому стейти не голосяться по ці фонди виявляються в тому, що програма започаткована тому два роки вимагає, щоби найменше половину приділених фондів ужити для лікування тих, що дожильно встрикують наркотики. 20 відсотків має ужитися на запобігаючі зусилля та найменше 10 відсотків для жінок. Фонди залишаються до розподілу стейтовим урядам.

ПРОБЛЕМИ У НАСЛІДОК розливу оливи біля берегів Аляски доперва тепер починають набирати вагомости, коли виявилося, що досі уживані методи чищення не є достатніми. Тому розпочали перші спроби чищення побережжя, а зокрема каменистих і шутрових берегів, методою парового чищення. Ця метода, як твердять знавці природного оточення, є дуже шкідливою для екології в загальному. Вони твердять, що після такого чищення прийдеться чекати майже два роки поки життя комах і інших форм життя питомого для берегів повернеться в ці місця.

НАСЛІДКОМ ДВОХ НЕДАВНІХ зустрічей з Папою Іваном Павлом II і римо-католицьким американським Архиєпископом сієтлської Архиепархії Реймондом Гантгавзеном, є заява останнього, що його п'тирічна війна з Ватиканом закінчилася. Архиєпископ Гантгавзен відомий зі свого лібералізму, а зокрема в справах гомосексуалізму та розводів. Роблячи цю заяву перед кореспондентами засобів масової інформації Архиєпископ Гантагавзен відразу підкреслив, що йому повернено всі його попередні права, без того, щоби він відрікся своїх поглядів.

МИНУЛОЇ П'ЯТНИЦІ, 14-го квітня ц.р., перед головною квартирою Організації Об'єднаних Націй відбулась демонстрація зорганізована Міжнародним комітетом для визволення Грузії. Грузинських демонстрантів активно підтримали вірмени, українці, литовці особи інших національностевих груп. Виступаючи перед демонстрантами організатори й інші доповідачі засудили совєтську поведінку в Грузії в неділю, 9-го квітня і вбивство майже 50-ти осіб агентами КҐБ, спеціяльними відділами „чорноберетників", військовиками і міліціонерами. Сотні осіб ще й досі перебувають у шпиталях після поранення. „Ганьба поневолювачам Грузії", „Ґорбачов, танки і хемічна зброя це ваша гласність", „Домагаємося засудження вбивників президентом Джорджом Бушом", „Хай живе незалежна Грузія" — так звучали тільки декілька з багатьох плякатів, що їх несли грузини разом з національними прапорами, Грузії, України, Вірменії й інших народів. Представників Грузії прийняв на авдієнції генеральний секретар ООН Гавіє Перез де-Куеяр. Делегація передала також дверникові в будинку совєтської місії до ООН петицію адресовану на ім'я Міхаїла Горбачова, під час того, як демонстранти перейшли з-під ООН на 67-му вулицю і Лексінґтон авеню.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ЮРИСТИ, а також дисидентські групи запротестували проти нового закону, який був затверджений Верховною Радою СССР і вступив в силу 11-го квітня ц.р. Закон передбачує тюремне покарання на три роки і гривну до 2,000 карбованців за „образу і дисримінацію" органів влади і державних високих представників. Очевидно, кажуть юристи і дисиденти, закон суперечить політиці гласности, перебудови, демократизації суспільства і міжнародним законам про права людини, бо його кожночасний уряд, компартія, а зокрема прокуратура і КҐБ можуть використовувати проти кожної людини, яка критично висловлюється про партійних чи урядових керівників. Закон почали критикувати також люди з урядового і партійного естаблішменту, між ними Александер Яковлєв, керівник відділу Інституту державного права, стаття якого в цій справі була надрукована в газеті „Московскіє Новості" з 12-го квітня. **На його думку прийнятий закон — це нова версія закону, на підставі якого карали людей за „антисовєтську пропаґанду й аґітацію".**

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ кореспондентів і норвезького уряду, Совєтський Союз правдоподібно вже поробив заходи, щоб на днях розпочати працю над підняттям з морського дна затоплений підводний човен, який порушувався при допомозі атомових реакторів. Човен типу „Майк" (за термінологію НАТО) призначений для боротьби з підводними човнами противника і тому він озброєний торпедами з атомовими головками, які могли, як також реактори, експльодувати під час пожежі та спричинити непередбачені шкоди в першу чергу для Норвегії. Сьогодні, не зважаючи на те, що човен знаходиться півтора кілометра під водою, можливість вибуху все ще існує. Адмірал совєтської військової фльоти Серґей Варґін підтвердив поголоски про підняття човна. Коли конкретно розпічнуться праці покищо не відомо.

В СУБОТУ, 15-ГО КВІТНЯ ц.р., у Пекіні, Китайська Народна Республіка, помер на 74-му році життя колишній генеральний секретар ЦК КПК Гу Йобенг, ім'я якого було тісно пов'язане з перемінами в Китаї і переходом влади з тоталітарних позицій Мао Зедонґа на більш помірковані, прихильником яких був Денґ Шіаопінг. В роках так званої „культурної революції" Йобенґ був також на списку членів компартії, які потребують „перевиховання". В 1981 році він замінив на пості генерального секретаря ЦК КПК Гуо Гуофенґа. В 1987 році з досі неясних причин Йобенґа відправили на „пенсію". Не можна виключати, що вже тоді він був хворий на серце.

ПАКІСТАНСЬКА РОЗВІДКА передбачає, що на днях повстанці-муджагедіни захоплять штурмом третє по величині місто в Афганістані, Джелялябад, і відкриють для себе шлях для наступу на столицю Кабуль, яка вміжчасі, почала будувати укріплення і обставлятись доставленими з СССР ракетами. Пакістанці признаються, що антикомуністичні повстанці поробили у перших днях офензиви чимало помилок і тому захоплення міста припізнилося, а при тому загинуло чимало вояків і цивільних осіб з обох сторін. Під час офензиви до Пакістану втекли ще додаткових 30-40,000 афганців.

У БЕЙРУТІ ЗАГИНУВ амбасадор Еспанії до Ливану Педро Мануель де Арістеґуі, який був забитий під час того, як одна з ракет попала в будинок амбасади. Як відомо, бої в Бейруті й на передмістях, між мусулманами і християнською міліцією ведуться вже декілька днів з трагічними наслідками для одних і других, а найбільше для цивільного населення, переважно жінок і дітей, які змушені жити в цьому місті.

ВИСНОВКИ ДОВШОГО слідства, яке вів сам міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе, Ґріґорій Розумовський і їхні помічники в Тбілісі, опублікувала 16-го квітня ц.р. газета „Правда", орган ЦК КПСС. Шеварднадзе, сам грузин і колишній перший секретар Комуністичної партії Грузії, заявив, що кожна ріка, навіть найширша, має своє русло і береги. **Також найпопулярніший рух, навіть найширший, має, або повинен мати, свої внутрішні і зовнішні межі".**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва зброїть Афганістан

Советський високий представник заявив в Кабулі кореспондентам, що Советський Союз далі доставлятиме зброю, амуніцію, військовий виряд і харчі для комуністичної армії так довго, як довго буде потрібно обороняти міста і села від нападів муджагедінів. Виглядає, кажуть західні політичні і військові спостерігачі, що комуно-московським імперіялістам є тяжко зрезиґнувати з Афганістану і вони хочуть за всяку ціну запевнити тривале існування комуністичного уряду. Ходять навіть поголоски, що у випадку захоплення антикомуністичними повстанцями третього по величині міста Джелялябаду, совєти готові знову заанґажуватися активно у війні, відбити Джелялябад і оборонити столицю, єдину опору комуністичного існування в цій країні. Крім того, як повідомляють західні розвідчі аґенції, довкола Кабулю заінстальовані ракетні бази, що їх і там обслуговують совєтські вояки й спеціялісти.

Після зірвання моста біля Джелялябаду, знищення сухопутнього зв'язку між Кабулем і обложеним мостом, кільце якого з кожним днем звужується, міністерство оборони СССР представило для Політбюра і Центрального Комітету КПСС дві можливості збереження кабульського режиму президента Надіжбулли: поновну реактивізацію в боях совєтських реґулярних військових частин, або відбуття поспішних переговорів між СССР, ЗСА, Пакістаном і Радою Безпеки Об'єднаних Націй, які мали б заставити муджагедінів погодитись на замирення і створення в Кабулі коаліційного уряду, що партизани у принципі відкидають.

Джан Бирн, кореспондент газети „Ню Йорк Таймс", пише у числі з 14-го квітня, що міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе був проти поновного введення війська до Афганістану і заступав думку, щоб зачекати з рішенням до травня, коли до Москви приїде теперішній державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер із своїми дорадниками і тоді цю проблему дискутувати на повну ширину, навіть тоді як в загальному Адміністрація президента Джорджа Буша далі стоятиме на становищі, що немає, що дискутувати, бо, мовляв, справа вже й так перерішена. Антикомуністи категорично відкидають співпрацю з комуністичним урядом, який допомагав Совєтському Союзові вбивати не тільки їх, але також мирне населення, порівнявши ці вбивства до зумисно запляннованого ґеноциду.

Поінформовані особи в Москві кажуть, що теперішній генсек Міхаїл Ґорбачов не поділяє думки Шеварднадзе і не хоче вичікувати поки з'єднання повстанців вже стоятимуть перед „брамами" Кабулю. Він, як заявив один із совєтських дипломатів, є злий, що Адміністрація ЗСА не продовжує політики попереднього президента Роналда Реґена, не тільки у справі Афганістану, але в багатьох інших справах.

Не зважаючи на систематичне бомбардування Джелялябаду повстанцями, кабульський режим покищо контролює містом, хоч тратить велику кількість людей, зброї і гелікоптерів. Москва запевнила Наджібуллу, що вона покриє усі втрати в літаках і зброї, тому на кабульське летовище кожного дня приземлюються транспортові літаки в числі 25 й більше.

В кожному разі розвиток подій в Афганістані радше вказує на підготову нової війни, як на замирення, на яке світ очікував дев'ять довгих років.

Омелян Твардовський

СПОРТ І НАРОДНИЙ РУХ В УКРАЇНІ

II.

— А які питання вас насамперед цікавлять у науці про літературу?

— Довгий час мою увагу захоплювала природа літературної критики, яка, до речі, хоч це можна видаватися парадоксальним, у чомусь має точки дотику з шаховою творчістю...

Нині працюю над проблемою національної своєрідності української літератури..."

— До речі, ви один з авторів нещодавно опублікованого проєкту програми Народного руху за перебудову. Нині ведеться гостра дискусія з приводу цього документу..." відмітила Кисельова.

— Справді, проєкт програми Народного руху України за перебудову, — пояснював Брюховецький, надрукований в 'Літературній Україні' від 16 лютого 1989 р., підготовлений ініціятивними групами київських письменників та літературознавців. Подолано нелегкий шлях. Але ще складніші завдання постануть завтра. Найперше — слід однозначно відповісти на питання: чи взагалі потрібна така масова організація. Гадаю, ствердну, або негативну відповідь може дати лише народ. Живемо ми сьогодні в украй важливий момент історії. Проаналізувавши внутрішнє і зовнішнє становище в СССР, керівництво КПРС на квітневому (1985 року) Пленумі ЦК мужньо і чесно заявило: радянське суспільство опинилося перед необхідністю здійснити революційну перебудову своїх соціяльно-економічних і політичних структур.

Трудові люди нашої багатонаціональної країни підтримали курс на соціяльне оновлення суспільства. Проте сьогодні кожен неупереджений громадянин не може не визнати: перебудова в нашій республіці повинна просуватися швидшими темпами... Розпочата, як революція „згори", вона потребує активної підтримки „знизу". Саме до тих кому не байдужа майбутня доля Батьківщини, хто вболіває за незворотність перебудовчих процесів, звернулися укладачі проєкту програми".

Тут кореспондентка звернула увагу Брюховецькому, що „часом можна почути, що це ініціятива лише письменників.

— Це зовсім не так, заперечив Брюховецький. — На всій території України спонтанно виникають більш чи менш організовані осередки сприяння перебудови. Отож створення Народного руху України за перебудову, на мою думку, — процес об'єктивний. Щоправда є люди, котрі визнають необхідність радикальних перемін у нашому житті, але тільки на соціяльно-економічному ґрунті. „Все інше прийде тоді само собою" — стверджують вони. Проте без вирішення проблем демократизації суспільства, без забезпечення принципів соціяльної справедливості, без розв'язання болючого національного питання неможливі й кардинальні економічні зміни. Це — суспільний закон, який можна й необхідно терпляче роз'яснювати такого роду опонентом Руху. Є й такі, хто обережно ставиться до ідеї створення Руху. Помітне зменшення їх кількости спостерігається вже відразу після публікації проєкту програми. Адже стало зрозумілим, що Народний рух України за перебудову — це не якась екстремістська організація. Її діяльність спрямовуватиметься на реалізацію ленінської концепції соціялізму, на викорінення з повсякденного буття сталінізму та брежнєвщини. Ніяких інших цілей, крім блага народу, Рух не ставить. Перебудова — не тільки соціяльно-економічна, але й морально-етична революція, що викликає істотні зміни в свідомості й психології людини... Україна, як і інші радянські республіки, заслуговує на значно кращу долю й ролю у світі. Її інтереси невіддільні від інтересів інших державних утворень, що складають радянську федерацію. Ми повинні запровадити й утвердити в нашому суспільному житті істинний плюралізм думок, затверджений Конституцією. Перед законом однаково відповідальні й рядові громади, і апаратні функціонери. Народний рух України за перебудову ставить собі за мету не дозволяти найменшого пристосування закону для бюрократичних, антинародних вигод. Принцип соціяльної справедливості, в усіх сферах нашого життя мусить бути непорушним. Саме життя ставить вимогу, щоб кожне рішення уряду, кожен державний закон, які зачіпають інтереси мільйонів людей, до їх прийняття широко й відкрито обговорювалися народними масами".

— Отже, йдеться про кардинальні проблеми перебудови в соціяльному житті? — запитала кореспонденка.

— Так, на це, на підтримку зусиль партії в цьому напрямку спрямовано проєкт програми. Всі його розділи — „Загальні принципи", „Демократизація суспільства". Праця людини. „Права народу", „Соціяльна справедливість", „Економіка", „Екологія", „Національне питання". Мова. Культура", „Організаційна структура та форми діяльности" наскрізь пронизані почуттям відповідальності за хід перебудови, за майбутнє України. Наша мета очищення й гармонізація суспільного життя, природний, всебічний розвиток українського народу, а також представників усіх інших національностей, які живуть на терені України. Перед нами нелегкі завдання. Але це не розтрачена і не випечена сила народу. Через криваві століття він проніс свою самобутність, свою спрагу до волі, своє незнищиме демократичне начало. Світлі часи перебудови розбудять джерела, про які ми забули, або й не здогадувалися, — вірю в силу і мудрість народу".

(Закінчення на стор. 4)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Електронні університети

Висока освіта в ЗСА стає кожного року дорожча. Її кошт під сучасну пору дорівнюється 50,000 дол., а в майбутньому вона становитиме, щонайменше, двічі стільки, з уваги на постійну інфляцію.

Не слід тому дивуватися, що багато молодих і старших людей, що не мають змоги студіювати на високих школах, вписуються на кореспонденційні, заочні курси, які стають щораз більш популярні, не тільки з уваги на їх дешевий кошт, але й можливість поєднати заробіткову працю з наукою.

З поширом електронних комунікаційних засобів, а головно, з масовим вторгненням портабельних комп'юторів до приватних домів, стеляться перед кореспонденційними курсами нові можливості.

Провісником однієї з таких можливостей, слід вважати створення прибуткового підприємства для організації нового типу кореспонденційних курсів, під багатомовною назвою „Національного електронного університету", яке вже реклямує продаж устаткування телекомунікаційних пристроїв, для пов'язання майбутніх учасників кореспонденційних курсів з їх викладачами, шляхом існуючої телефонної мережі. Ця теленавчальна компанія має вже в програмі 170 коледжових курсів, а тепер заходиться над рекрутуванням потрібної кількости викладачів, від професорів-емеритів до повних професорів вагоміших коледжів та університетів.

Офіційне проголошення цього унікального задуму відбулося нещодавно у Вашінґтоні з участю представників преси, майбутніх курсантів, представників професорського світу та федерального секретаря освіти, Г. Т. Белла, який висловив щирі ґратуляції ентерпренерам новоствореної компанії та заявив, що державна Адміністрація незвичайно зацікавлена цією новою едукаційною ідеєю.

На його думку, найбільш сенсаційним аспектом цього задуму слід вважати його гнучкість та здатність зацікавити новим видом освіти широкі шари майбутніх користувачів цих курсів (із широким діяпазоном їх інтелектуального рівня), та можливість доводити потрібне знання електронним шляхом до цього місця де вони живуть.

Цей проєкт, в основному, пов'язує комп'ютор з кореспонденційним курсом. Під теперішню пору, нараховують у ЗСА приблизно 11 мільйонів власників хатніх комп'юторів, але загально передбачають, що це число потроїться у новому тисячорічі.

Під теперішню пору, найбільш популярні моделі хатніх комп'юторів, це „APPLE" та „Macintosh".

Нещодавно комп'юторний ентерпренер Стів Джабс продемонстрував у Каліфорнії новий тип переносного комп'ютора „NEXT, який є, не тільки менший, але більш софістикований, ніж попередні моделі. Кошт цього комп'ютора дорівнює 6,500 дол. та, на думку його спорудника, він може причинитися до драматичного пошириу плянованих електронних кореспонденційних курсів, з уваги на те, що цей комп'ютор відтворює музичні композиції з такою досконалістю, що важко відрізнити їх від продукції справжньої симфонічної оркестри, його зображення на екрані такі читкі, як найкращі фотографії, а зміст його оптичного диску пам'яті дорівнює 100,000 сторінковому текстові малої енциклопедії.

Нова система навчання, у противагу до конвенційних кореспонденційних курсів, дає майбутньому курсантові змогу безпосереднього контакту зі своїми професорами, дослівно кожного дня, при допомозі зворотної електронної мережі, що її згадані підприємці реклямують, як „електронну поштову скриньку".

На жаль, покищо, курсанти не будуть отримувати за прослухані курси формальних кредитів, але проєктується уже впровадження спеціяльних кореспонденційних курсів, що будуть завершені іспитом для отримання рівноцінних коледжових ступенів.

Система навчання виглядатиме в той спосіб, що власник любого хатнього комп'ютора, в ціні від 200 до 10,000 дол., матиме право купити від цієї теленавчальної компанії повний „комплект знання", що вміщатиме каталог курсів, комп'юторну програму та пристрій для пов'язання комп'ютора з мережею професорів. Кошт такого „комплекту знання" буде дорівнювати від 100 до 230 дол.

Власник згаданого „комплекту знання" може вибрати довільну кількість курсів. Ціна кожного з них буде коливатися від 35 до 100 дол. Ця оплата покриває, не тільки курс, але теж кошт користування телефонною, трансмісійною мережею.

Як вже згадано, кожний майбутній студент цього кореспонденційного курсу матиме змогу перервати кожночасну лекцію та ставити запит до свого вчителя. На цей запит він отримає, відворотним шляхом, відповідь.

Звичайно, повний „електронний університет", покищо, тільки у сфері задуму, але катастрофічне збільшення населення нашої плянети, та щораз більші проблеми, зв'язані з формальним університетським навчанням, та матеріяльна неспроможність багаточленних родин дати дітям високу освіту, ставить такий університет у сферу можливости займити в майбутності місце доцьогочасних освячених традицією університетів та коледжів, якщо не повністю то, щонайменше, частково.

Роман С. Голіят

НІКСОН ПРО СУЧАСНЕ — МИНУЛЕ — МАЙБУТНЄ

II.

Москва приділяє величезні ресурси на ідеологічну кампанію. Московське радіо провадить передачі у двадцятьох мовах до кожного закутка світу, пересилає тисячі книжок і часописів закордон і уділяє стипендії для 100,000 чужинецьких студентів, які вчаться у їхніх університетах. Москва володіє останньою багатонаціональною імперією на землі. Чисельно, росіяни творять не цілих 50 відс. усього населення. На дипломатичному відтинку, росіяни допускаються обману і залякування війною. Агресія — це стандартна процедура лідерів Кремля, — пише Ніксон.

Згадуючи про українців, — Ніксон каже, — що 50 мільйонів українців не забудуть, що вони є найбільшою нацією у світі, яка не має своєї держави. Вони пам'ятають, що Кремль знищив понад 8 мільйонів українців під час колективізації сільського господарства й політичної чистки у 1930 році. Вони теж пам'ятають, що їх національне переслідування було таке жорстоке, що під час Другої світової війни, коли гітлерівська Німеччина зайняла їхню країну, Українська Повстанська Армія, яка мала у своїх рядах 40,000 повстанців, воювала проти обох, совєтів і нацистів. Ми можемо бути певними, — каже Ніксон, — що українське прямування до національного самовизначення не так скоро погасне. (стор. 157).

Стримування, компетиція і переговори є також важливими елементами у нашій загальній стратегії для осягнення справжнього миру. Далі читаємо в книжці Ніксона, що Москва виграла Східню Европу, без вистрілу хоча б одним набоєм. Сталінська перемога вийшла за конференційним столом у Теграні, Ялті й Потсдамі, а не на побоєвищах центральної Европи. Совєтські проводирі вживають переговори, щоб виграти перемогу без війни. Для них переговори є на це, щоб осягнути свою ціль. Вони годяться на американські умови щойно тоді, коли їх ставиться в гірше положення, якщо вони цього не зробили. Ленін презирливо казав, що капіталістичні держави були так короткозорі й жадні гроша, що вони продали б СССР шнурок, на якому колись їх повісять. На превеликий жаль, цей вислів таки стосується деяких мужів і торгівців західніх держав.

Манільо Брозіо, який протягом шести років був італійським амбасадором у Москві, в 1967 році сказав Ніксонові, що він знає росіян: вони є великими брехунами хитрими обманщиками і чудовими акторами. Їм не можна вірити. Вони вважають, що їх обов'язком є шахрувати й брехати. (ст. 188).

Америка в переважаючій більшості є сумішем европейських народів і ідей. Ми дорожимо релігіями, культурою і спадковою філософією Европи. Наш військовий зв'язок і наш тісний економічний і культурний зв'язок, є висловами не тільки спільної зовнішньої загрози, але й нашої спільної спадщини.

Деякі заявляють, що СССР за Ґорбачова не є більше загрозою для Заходу. Це помилковий погляд. Більшість з наших розбіжностий, ніколи не будуть розв'язані. Але ЗСА і СССР, мають спільне основне завдання, а це збереження життя. Виглядає, що Ґорбачов готов багато дечого направити.

Ми всі повинні пам'ятати, що СССР потребує кращих стосунків зі Заходом, більше, ніж їх це треба Заходові. Ніяка країна в Европі не може стати надпотугою. Але Злучена Европа, може бути надпотугою. Наші европейські мілітарні й економічні партнери є одночасно й нашими культурними партнерами. З англійцями, в'яже нас ця сама мова, а з англійцями, французами й німцями, ми маємо спільний ґрунт — походження, філософію, літературу й музику.

Ніксон передбачає, що з'єднана Европа стане надпотугою. Він радить, щоб ЗСА помагали державам Третього світу, яким грозять двоякі революції. Перша — це комуністична революція. Не дивлячись на це, що XX сторіччя не залишило ніякого сумніву відносно брутальности й невдачі комунізму, однак, є ще такі, що продовжують романтику розбишацької революції.

У XXI столітті, людина перебудує світ, — в дальшому твердить Ніксон, — ЗСА мусить грати центральну ролю у цьому великому завданні. Ми живемо в добі технологічної революції. Щоб бути надалі носіями демократичних ідей у світі, Ніксон радить розбудовувати технологію, бо XXI століття позначиться новими досягненнями, як політ на Марс й інші плянети. Тоді, як XX сторіччя позначилося двома найбільшими технологічними здобутками, а це атомна енергія і комп'ютор. Одночасно ЗСА мусить надалі нести допомогу державам Третього світу, щоб вони могли стати демократичними країнами.

Совєтська система побудована на вістрю меча; американська система керується духовими вартостями, бо людина не живе тільки хлібом. Пошукування за значінням у житті людина відчула від самого початку цивілізації. І це ніколи не закінчиться, бо кінцева відповідь, завжди буде приходити до нашої голови.

Тисячу років тому, люди боялися, що Божа сила знищить світ. У двотисячному році, небезпека є, що сила людини може знищити світ, і це буде тривати так довго, аж доки ми не винесемо рішучу постанову запобігти тому.

У повищій публікації, Ніксон дає вказівки, як треба розглядати світові події і як ЗСА мусять брати в них активну участь.

Рік 1999 є необхідним показником, щоб оминути повторення попередніх помилок, які в XX столітті зробила Америка. У підсумку можна сказати, що висловлені думки Ніксона в його книжці, — ведуть до перемоги без війни.

СЕКРЕТАР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЗСА Менюел Лужан, подав до відома, що фірма Екзон, власник торговельної фльоти, договорилися з урядовими чинниками Аляски і Федерального уряду, що виділить на початок 15 міл. дол. для перевірки далекосяжної шкоди заподіяної розливом оливи.

М. Кузик

„З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЬ"

II.

В Чопі до нашого поїзду причепили вагони з Чехо-Словаччини. Наш дядя відразу подався туди й за якийсь час повернувся ще більше „натанкований" з чотирьома пляшками пива, розклався на своїй лавці й захропів аж до Львова. Якщо Горбачов хоче з такою партією робити „перестройку", то не може сподіватися від них багато успіхів. А таких партійців дуже багато: в розмові з чоловіком з одного села ми почули таке про партійний актив: „Та що це за актив? Та це шваль! От голову нашої сільради два-три рази в тиждень привозять п'яного додому, а решта до нього подібні — люди низької моралі й інтелектуального рівня, грубіяни, здебільша хабарники, нічого позитивного від них не можна сподіватися".

Другим нашим співпасажиром був молодий учитель, який їхав до Тернополя до Інституту Фізкультури для підвищення своїх кваліфікацій. Він побував у Афганістані, але не був захоплений виконуванням цього інтернаціонального обов'язку „допомоги афганському народові". Він теж думав, що совєтський уряд применшує втрати своїх вояків. На його думку, згинуло там понад 20,000, а не 15,000, як подається офіційно. Під час подорожі він учився до іспиту. Я поглянув на його конспекти з анатомії. Вони були написані доброю українською мовою з гарною українською анатомічною термінологією. На жаль, це був останній раз, коли я бачив будь-яку українську медичну літературу, бо ані в книгарні на Червоноармійській вулиці в Києві, ані в медичній книгарні біля Львівського ринку я не знайшов ні одної книжки, чи підручника українською мовою. Була тільки одна популярна книжечка українською мовою в київській книгарні: „Що треба знати про сифіліс?"

Ще один „медичний епізод". Київська телевізійна станція передає програму „Український Вісник". Керівник програми показує новий медичний прилад „мійометр", який створили українські лікарі, пояснюючи його гарною українською мовою й рівночасно проводить інтерв'ю з трьома київськими лікарями (один з лікарів з типово українським прізвищем на -енко). Він ставить їм питання українською мовою, вони відповідають російською і тут кінець української передачі — все переходить на „общепонятний". І таке явище дуже часте — українська передача кінчається на першому питанні українською мовою.

У Львові на пошті. Кілька товаришів філателістів з ЗСА передали мені пропам'ятні коверти з зображенням Тисячоліття Християнства в Україні з проханням, щоб я вислав їх з різних країн. Подаю три коверти молодій, гарній урядничці. Бачу, що вона цікаво розглядає коверти і шукаючи за значком, питає сусідку, чи не має вона 25-копійкові поштові значки. Питаю, в чому справа. Вона показує мені, що в неї є 50-копійковий значок, але на ньому портрет Леніна, і цей значок не годиться для цих коверт. Я кажу: „чому ні? — було б цікаво!" Вона, однак, наліпила інших значків на суму 50 копійок, бо Ленін, на її думку, таки сюди не підходить. Хотілося розцілувати цю молоду дівчину — на жаль, вона була за перегородою.

У дорозі до рідного села. В Америці, в малих місцевостях, через які проходять автошляхи, щоб сповільнити швидкість авт, що проїжджають через місто, ставлять знаки з дуже пониженою швидкістю і створюють т.зв. „спід трепс". В Україні, в одному містечку, здається в Бібрці біля Львова, я бачив дуже оригінальний „спід треп". Досить добра асфальтова дорога кінчається при в'їзді до містечка й переходить у цілком розорану, повну дір і вибоїв. Автоводій зразу мусить сповільнити швидкість до 5 кільометрів на годину, бо інакше поломить колеса і вісь. Містечко кінчається й дорога знову добра й водій переходить на нормальну швидкість. Ця метода далеко ефективніша від американської, бо не треба поліції, яка б ловила й давала „тикети".

Не легко передати враження з довгоочікуваної зустрічі з рідним селом, зворушливих хвилин перебування у рідній хаті, де пройшли роки дитинства й молодости, розмови з рідними та сусідами. Краєвид села й самі люди дуже змінилися, дещо майже не до впізнання. Видно деякий прогрес, багато нових, гарних хат з присадибними ділянками, які інтенсивно використовуються. Мало хто має т.зв. подвір'я, бо кожна п'ядь землі використовується і городи сягають майже до порога хати. Видно прогрес завдяки індивідуальній ініціятиві й важко доглянути, щоб були якісь досягнення завдяки урядовій системі, а якщо є, то дуже мало. За майже 50 років, наше село — електрифіковане, хоч головний кабель був проведений у нас ще за Польщі. Є в селі теж газові пічки з газом у бутилках. Намагання завести газопроводи робляться вже роками, але досі безуспішно, бо немає труб. А про внутрішнє санітарне облаштування й водопроводи з теплою й холодною водою шкода й згадувати. Це мрії ще довго не здійсненні. А що вже говорити про дороги по селах та полях, чи каналізацію? Ще далеко, щоб рівнятися до т.зв. розвинених країн. Хоч наше село розбудувалося, то все ж таки найкращим об'єктом є наша прекрасна відновлена церква й цвинтар з гарними хрестами й пам'ятниками на гробах. Біля будинку культури є пам'ятник з іменами 45-ти поляглих у Другій світовій війні громадян села з написом: „Вони боролися і згинули за радянську владу". Що за іронія й гіпокризія! Колись той напис треба буде замінити словами з Шевченкової поеми „Кавказу":

І тебе загнали мій друже єдиний,
Мій Якове любий,
Не за Україну, а за її ката
Довелось пролить кров добру, невинну,
Довелось запить з московської чаші
московську отруту..."

Більшість тих поляглих змобілізовано до Червоної армії в 1944 році, але вони невишколені та майже неозброєні попали під кулеметний вогонь відступаючих, та все ж таки добре озброєних, німців.

При дорогах вже менше лозунгів, але час до часу видно т.зв. „білі доми" — це звичайно палаци райпаркомів. На одному лозунг: „Партія і народ — це єдине!"

На тему партії, „перестройки та гласності" було багато розмов з різними людьми. Бо хоч „перестройки" не дуже помітно, то „гласність" використовується і люди висловлюються більш відкрито з великою дозою скептицизму, цинізму й іронії. Деякі приклади: „Кажуть, буцім то совєтська влада вже має 71 років і не видно належних досягнень. Воно невірно, совєтська влада ще дуже молода: кілька разів за Леніна і тепер за Ґорбачова, а решта — то не була совєтська влада: був період культу особи (Сталін), волюнтаризму (Хрущов) і застою (Брежнєв). Так що совєтська влада ще дуже молода".

Закінчення буде.

Потрійне свято в Олифанті

Пам'ятник 1000-літтю Хрищення України і 100-літтю парохії свв. Кирила і Методія в Олифанті.

Був 1983 рік. Парохія свв. Кирила і Методія в Олифанті, Па., святкувала 45-річчя рукоположення свого пароха о. митрата Степана Гриньоха. Коли я підійшов до о. митрата з побажаннями, я додав: „Рад би я вітати вас у ваше 50-ліття, та чи доживу до того часу? Бог знає". Отець митрат відповів: „Молімся. Ви за мене, а я за вас, і Бог допоможе". І ми молилися. Крім щоденних Богослужень, ми в кожну першу п'ятницю місяця відправляли цілонічні моління, а в жовтні кожного року відбували прощі до Жировицької Божої Матері, що Її ікона-монумент стоїть біля церкви. І дозволив нам Бог. У минулому році обходили три ювілеї: 50-ліття священства о. митрата, 100-ліття нашої парохії та 1000-ліття Християнства в Україні.

Роковини о. митрата ми відсвяткували 10-го квітня м.р. Св. Літургією і бенкетом з участю понад 600 парохіян, а їхня радість з цього приводу була безмірною.

Та ще більше зворушення прийшло в неділю, 2-го жовтня, в день Покрова Божої Матері, коли вони вітали у своїй парохії таких достойних гостей як наш Кардинал Мирослав Любачівський, що приїхав з Риму, Архиєпископ Філядельфійський Стефан Сулик, Єпископ Скрентону МекКормик, понад 50 священиків, багато сестер-монахинь та безліч народу.

Торжество почалося благословенням пам'ятника, збудованого у цьому році з нагоди 100-ліття парохії і 1000-ліття Християнства в Україні. На цьому — Покров Богоматері, св. Володимир і св. княгиня Ольга, св. Кирило і Методій, що їм присвячена церква в Олифанті та репліка місцевої церкви. Благословення довершив Верховний Архиєпископ і Кардинал М. Любачівський при співучасті Митрополита С. Сулика, Єпископа Скрентону К. МекКормика та всіх священиків. Пам'янтик імпозантний і прекрасний — це ідея о. митрата С. Гриньоха,а виконав його маєстро Борис Макаренко. Оба автори можуть бути горді цим мистецьким твором.

Цей монумент замітний і тим, що в нього вмуровано камінь з підложжя ріки Дніпра коло Києва, камінь з Десятинної Церкви і воду з Дніпра. Це все привіз із Києва Й. Насевич, а Блаженніший поблагословив і вклав у монумент.

Після благословення всі перейшли до церкви, де Кардинал М. Любачівський при співучасті всіх духовних синів парохії відслужив величну Архиєрейську Службу Божу. Митрополит Стефан Сулик у своїй проповіді висловив признання і подяку о. митратові С. Гриньохові за його 50-річну працю в винограднику Христовім, парохіянам, що дали так багато священиків і монахинь, а далі підкреслив, яку велику благодать приніс Україні св. Володимир Великий, прийнявши Христову віру та охрестивши свій нарід.

Під час Служби Божої співав хор Скрентонського Деканату ім. Митрополита А. Шептицького, що під час С. Причастя відспівав псалом Д. Бортнянського „Блаженні людіє". Многоліттєвієм закінчилася Св. Літургія і всі, що мали зарезервоване місце в ресторані, пішли на святочний бенкет.

Тут програму почав хор американським і українським гимнами та молитвою „Отче наш", Митрофорний Стефан поблагословив трапезу, а голова святочного комітету Йосиф Насевич привітав присутніх і попросив на тостмайстра монс. Р. Ревака, що провадив програмою бенкету до кінця.

Шкільні діти виконали кілька українських народних танців, що їх навчила Лідія Мантика, Хор відспівав псалом Д. Бортнянського „Сей день" та О. І. Сембрата Гимн 1000-ліття.

По коротких глибоких змістом словах о. д-ра Івана Гриньоха, брата ювілята о. Степана й отця Володимира Височанського, духовного сина парохії, головну святочну промову виголосив Блаженніший Верховний Архиєпископ і Кардинал Мирослав. Кінцеве слово забрав о. митрат С. Гриньох, який подякував усім, що чимнебудь причинилися до успішного завершення цього торжества. Хор тоді відспівав молитву „Под Твою Милость", а на другому боці залі відкрився живий образ, що представляв точно те, що є на посвяченому пам'ятнику 1000-ліття.

Тостмайстер о. Р. Ревак заінтонував „Боже, благослови Америку", що підхопив хор і усі присутні. Так закінчили цей незвичайно успішний день в парохії свв. Кирила і Методія в Олифанті.

М. Мартинюк

„Ослав'яни" у Філядельфії

Епітет — „Місто Братньої Любови" не завжди себе виправдує, але якщо йдеться про означення, що підкреслює характерну рису цього міста, то його найбільшою мірою можна примінити до українців, що живуть у місті „братньої любови", тобто у Філядельфії. Вони ж бо завжди щиро й сердечно вітають братів і сестер по крові, що приїжджають з-поза ЗСА із своїми гостинними виступами.

Черговим гастрольним ансамблем у Філядельфії, були „Ослав'яни", що виступили 8-го квітня ц.р. в авдиторії Північносхідньої середньої школи.

Ансамбль хоч аматорський, запрезентував себе на рівні професійного. Члени цього ансамблю всі молоді, вродливі співаки, танцюристи й музиканти як жінки, так і чоловіки. Всі добре обізнані із сценою, до речі, нічого дивного, Ослав'яни вже існують 17 років. У відрізненні до „Лемковини" виконують пісні й танки з різних реґіонів України — Лемківщини, Бойківщини, Буковини, Закарпаття, Карпат, Волині, Поділля й інших округ.

Спів із сценічними рухами вдалий (не зважаючи на те, що переважають жіночі голоси) в противорічі до уставленого хору в статечній позі з дириґентом, тому чи не краще було б у вступній точці, — віддаючи шану Т. Шевченкові — щоб монтаж віршів проходив на тлі мурмурандум або ледь чутних „Дум" і „Заповіту" в притишеному супроводі капелі, довільно розташованого ансамблю без дириґента, тим більше, що „Ослав'яни" — не „Журавлі", а вокально-танцювальний ансамбль із капелею програма якого проходить у сценічному русі.

Танки заслуговують на похвалу. Хореограф поклав акцент не на дешеві ефектні прийоми, а на ґраціозність, красу поз і рухів, на що звертав дуже велику увагу Вірський і чого пізніше строго придержувався „Ятран". Зі сцени повіяло красою, елеґантністю та витонченістю народнього танку.

Капеля як на виїзди кількісно вповні вистачальна — п'ять скрипок, акордеон, контрабас. Якісно під кожним поглядом себе виправдовує, зіграна та звучить прекрасно. Вона являється супроводом до вокально-танцювальних мистецько цікавих й ориґінальних точок програми.

На особливу увагу заслуговує виступ скрипаля-соліста Едуарда Данчишина (він керівник капелі). Його унікальне виконання „Буковинського жайворонка" із запису молдавських циган створювало повну ілюзію голосової вібрації співу жайворонка. Ми наче знайшлись у полі серед літа й бачили високо над собою живого жайворонка, що, співаючи лопотів крильцями, тож ми не без причини одушевлялись його пташиним концертом. Словом, це був шедевр. Таке виконання належить віртуозам. Також про другу сольову точку Данчишина „Ой закувала сива зозуля" можна говорити виключно в самих суперлятивах. Недаром талановитого соліста нагороджено квітами за його високе досягнення майстерности як скрипаля.

Богдан Сюдрик, ведучий програмою вже в „Привітальній" мистецьким виконанням монтажу шевченківських віршів здобув до себе прихильність публіки, яка вщерть заповнила театральну залю, одну з більших у місті. У нього знаменита дикція (що в його сценічній функції найважливіше) й узагалі його культура мови. Інтонація, динамічне тінювання й відповідна жестикуляція, що увиразнює подачу слова наскрізь професійні. Дотепи й гуморески — актуальні серед них і його власні сповнені не лише гумору, але й сатири та політичних натяків, що, не до кінця розкривши думку, подані з хистом справжнього гумориста викликали бурю оплесків.

* * *

Від УНСоюзу, який враз із Українським Канадським Комітетом спонзорує турне „Ослав'ян" вітав ансамбль словом і квітами Степан Гавриш, підкресливши, що перші українські еміґранти в ЗСА — це були лемки й бойки, при чому згадав, що з тих саме сторін походить присутній на цьому вечорі Митрополит Стефан Сулик. Квіти ще подали гуцульський танцювальний ансамбль „Черемош" і танцювальна група „Веснянка" — Галина Козак-Левицька із своїм маленьким синочком Петрусем.

Завершуючи ці рядки слід щиро подякувати дорогим гостям народного ансамблю пісні і танцю „Ослав'яни" на чолі з його мистецьким керівником Євгеном Могилою, що своїм виступом викликають радість-розвагу в ЗСА, Канаді й усюди, де вони виступають та при цій нагоді насувають рефлекції та спогади, сповнені туги за рідною землею. Саме за це все одержують аплодисменти при відкритій завісі, квіти, як вияви нашої щирої вдячности за їхні відвідини, за їхній мистецький осяг, за їхню працю для збереження ідентичності головним чином за збереження української культури на „несвоїй землі". За це їм честь і слава.

Яр Климовський

Св. п. поручника Д. Самохвала

Св. п. поручник Дмитро Самохвал

Поручник Дмитро Самохвал народився у с. Ставище на Київщині у 1887 році, а відійшов у вічність 21-го лютого 1989 року. Його тлінні останки спочили у Бавнд Бруку на цвинтарі св. Андрія. Панахиди відправили о. Лаврентій Лавринюк з церкви св. Юра в Ню Йорку і о. Іван Ткачук з української православної церкви.

Св. п. пор. Д. Самохвал служив в армії Української Народної Республіки, у 3-ій Залізній дивізії, яка останньо була під командою ген. Олександра Вдовиченка. Він брав участь у багатьох боях проти большевиків.

Після підписання у березні 1921 року Ризького мирного договору між Польщею і Москвою, настав кінець Українській армії та її боротьбі за українську державу. Україна дорого заплатила за зраду поляків, але дорого заплатила за неї і Польща (та й далі платить). Українська армія була роззброєна на території Польщі, а її вояки опинилися у таборах полонених. До табору в Калужі попали вояки 3-ої Залізної дивізії, а з ними і поручник Д. Самохвал.

Після звільнення з табору пор. Д. Самохвал переїхав до Чехо-Словаччини, де заложив свою родину. У Празі він перебував до 1945 року, відтак переїхав до Німеччини, згодом до Бразилії, а потім до ЗСА і поселився у Ню Йорку, де й прожив до останніх днів свого трудолюбивого життя.

За бойові заслуги був нагороджений Хрестом Симона Петлюри, орденом Залізного Хреста, Хрестом Українського Козацтва, Хрестом Залізного Стрільця, пропам'ятною відзнакою в честь 50-річчя Відновлення Збройних Сил УНР і Хрестом в 60-ліття Відродження Українських Збройних Сил.

Я маю велику пошану до вояків українських армій, бо вони започаткували нову добу в нашій історії. Галичина по 600 роках, на Наддніпрящина по 150 роках повернули знову до військових традицій та визвольної боротьби за Соборну Українську Державу. Слід взяти до уваги, що українські вояки витримали чотири роки без допомоги ззовні й воювали на три фронти, без медикаментів, відповідного озброєння, теплого одягу бо Захід будував червону імперію, за що він дорого тепер платить, а ще дорожче буде платити. Українські вояки завдячували свої успіхи тільки великій посвяті та патріотизмови, що витримали чотири роки завзятої боротьби. Це були справжні лицарі, які заслужили на пошану і признання. Прийде час, і їх імена будуть вписані в історію України золотими буквами.

Сл. п. пор. Д. Самохвал належав до великих патріотів України, до безсмертних борців за волю України та ціле своє життя присвятив для Українського народу. Він ставив загальне добро України понад свої особисті справи, тому заслужив собі в українського народу на вічну пошану і вдячніст.

Сл. п. Дмитро Самохвал відійшов у кращий світ. Він не помер, а тільки змінив стійку туземну на вічну. Вояки ніколи не вмирають, їх чин лишається живим, записаний їхньою кров'ю в аналах історії, на яких виховуватимуться майбутні покоління і майбутні борці України. Колишні борці, лицарі України вони завше будуть геройським надтхненням для грядучих поколінь та нових національних героїв.

Сл. п. пор. Дмитро Самохвал залишив у глибокому смутку дочок Наталію Канюгу, Людмилу Демків з мужем Михайлом, Анну Демків, сина Франца з дружиною Євгенією і внуків Івана Ґоляша, Тамару й Мирона Горбачевських, Людмилу й Марка Голодів, Романа Канюгу, Юлію, Олега й Нестора Демківих, Ярослава й Власта Павликів і правнуків Олександра й Деймона Цибиків, Марту й Ярослава Павликів, Кристофора Демківа, ближчу й дальшу родину в Україні та в Америці.

Микола Турецький

Святкування Тисячоліття в околиці Трентону

У дощову неділю 13-го листопада 1988 року зібралася група української громади з околиці Трентону для відправи екуменічного Молебня, призначено для посвячення землі в публічному Парку Ветеранів, призначеного місця для будови живого пам'ятника — Українського Саду Тисячоліття.

Голова місцевого Комітету Тисячоліття Християнства в Україні д-р Омелян Коцопей представив Джана К. Раффетрі, посадника Гамилтону тавншип. Посадник сказав коротке слово, згадавши, що українська громада є важливою частиною етнічної спільноти в Гамилтоні.

Д-р Коцопей відкрив церемонію промовою і поінформував про працю комітету, виконану впродовж року: влаштування мистецької виставки Тирси Венгриновича в УНДомі; спільного концерту місцевих хорів (української католицької церкви св. Йосафата, української православної церкви Св. Тройці, української православної церкви св. Юрія, Першої української баптистської церкви) та жіночого хору „Троянда" при УНДомі; конкурс афіш для української молоді; підписання проклямацій урядовими чинниками повіту Мерсер, міста Трентону та Гамилтон тавншип; участь в етнічних фестивалях в околиці.

Д-р Іван Головінський промовляє під час бенкету; сидять зліва: о. митрат Василь Макух, о. митрат протопресвітер Богдан Желехівський, о. протоієрей Микола Галета

„Ми зійшлися сьогодні тут, у гамилтонському Ветеранському парку, щоб спорудити щось на будуче! — сказав д-р Коцопей. — В короткому часі буде поставлений тут Сад Тисячоліття Християнства в Україні. Ідея саду постала з бажання, щоб наша громада спільно, як одна велика родина, об'єднана в любові до Бога та Батьківщини, мала назавжди живу пам'ятку великої події нашої історії. В цьому саді будуть поміщені чотири лавки від місцевих церков, посаджені вісім дерев, котрі подарували організації з нашої громади, а кошти викінчення покриють пожертви, зложені родинами й людьми, котрі виявили зрозуміння до цієї справи, та щедро відгукнулися на заклик комітету".

Отець митрат Василь Макух, парох української католицької церкви св. Йосафата, виступив з промовою. Пізніше з ним стали о. митрат Богдан Желехівський, о. протоєрей Микола Галета й пастор Авдій Хрипчук для відправи екуменічного Молебня. Це вперше — духовенство чотирьох місцевих церков разом правило спільну Богослужбу, котра включала християн католицької, православної та баптистської віри. В Молебні також взяли організовану участь місцевий відділ СУМА та 25-та станиця Українсько-Американських Ветеранів.

Після Молебня комітет влаштував бенкет і концерт в церковній залі св. Юрія. Проводив церемонією Леонід Веремієнко, заступник голови комітету. В програмі була промова д-ра Івана Головінсьього, голови стейтового Комітету Тисячоліття в Ню Джерзі, та виступ чоловічого хору „Прометей" з Філядельфії.

Комітет Тисячоліття звертається з закликом до української громади за фінансовою допомогою для здійснення проєкту Українського Саду Тисячоліття. Передбачені видатки до побудови становитимуть від 25 до 30 тисяч долярів. Прошу виписувати чеки й висилати на адресу: Millennium of Christianity in Ukraine Fund 477 Jeremiah Avenue, Hamilton, N. J. 08610. (Tax I. D. number 22-2935370).

Юрій Мізюк

Відзначення річниці чорнобильської катастрофи у Вейнському університеті

Коли стало відомим, що театр Вейнського університету приготовляє виставу п'єси російського письменника Володимира Губарєва „Саркофаг", темою якої є чорнобильська трагедія, Український Студентський клюб, під проводом Оксани Андрушків, Христі Качан, Наталки Іваницької та Ліди Цісарук, постановив використати цю нагоду та усвідомити студентів ще більше про це, організуючи цікаву і різноманітну програму, яка продовжувалася цілий тиждень і яка дала повний образ самої катастрофи, як і її вагомих наслідків на людей і природу в її безпосередньому обсягу і на ціле советське суспільство. Програма обіймала, крім театральної вистави, два виклади в університеті, фільм та виступ по радіо одного прелеґента.

Загальну характеристику сучасних відносин в Совєтському Союзі по чорнобильській аварії подав проф Роман Шпорлюк з університету в Ен Арбор. Автор ряду книжок на історичні теми, знаменитий промовець, докладно обізнаний з цим предметом, спостерігач на місці тих відносин твердив, що в наслідок цієї катастрофи, наступила в совєтському суспільстві культурна революція, а в слід за цим політична криза. Перша виявилась в тому, що суспільство перестало слухати уряд. Коли письменники, культурні діячі почали порушувати публічно наболілі питання,коли відважились говорити про сталінський терор,про нищення довкілля, а на Україні про шкільництво, стан мови — це все становить, безперечно, соціяльний здвиг, нечуваний до цієї пори в рамках цього суспільства, який в своїх наслідках приніс політичну кризу. Початковим кличем Горбачова, для покращення загального стану був заклик більше працювати, але він невдовзі побачив і зрозумів, що людям треба дати більше свободи. Доповідь проф. Шпорлюка була основним впровадженням в комплекс питань, які відносяться до цієї проблеми.

Два дні пізніше був висвітлений фільм про Чорнобиль, до якого відповідні пояснення подавала мґр Віра Андрушків, викладач української мови в цьому університеті.

Другий вклад зробив д-р Давид Марплс, молодий канадський вчений, автор двох книжок про Чорнобиль. Він висвітлив безпосередні наслідки катастрофи, як і її правдоподібні майбутні наслідки на життя людей та цілу довколишню природу, на підставі вже виявлених шкідливих явищ.

Постава совєтських властей відносно цих явищ залишається та сама: немає причини журитися, немає причини до страху, щоправда, щурі й миші вигинули поголовно 30 миль від Чорнобиля земля виказує насичення радіяцією 148 разів сильніше від нормального. Для порівняння Марплс подав, що коли бомба, кинена на Гірошіму, визволила в повітрі 740 грамів радіоактивного матеріялу, то чорнобильська аварія випустила 63 кілограми. От же, 90 разів більше отруйних первнів. Д-р Марплс дав другий виклад для ширшої української публіки в Українському культурному центрі.

Ініціятива Українського Студентського Клюбу заслуговує на щиру похвалу і признання. Програма була старанно підготована, в великому виставовому вікні в університеті виднілa впадаюча в очі виставка, студентська університетська газета помістила дві вичерпні статті на цю тему. Це була доцільна ініятива,вміло проведена в життя. Українські студенти, виховані в наших школах, не забувають, чиї вони діти.

Володимир Баран

ВЕЛИКОДНЕ ПЕЧИВО

Ню Йорк. — Тут в суботу і неділю, 22-го і 23-го квітня ц.р., в приміщеннях Пластового Дому, 144 Друга авеню, 2-ий Курінь УПС „Ті, що греблі рвуть," влаштовує продаж великодного печива. Домівка буде відкрита в суботу, від год. 11:30 ранку до 6-ої вечора та в неділю від год. 11-ої ранку до 2-ої по полудні. Замовлення на бабки, торти, перекладанці та інше печиво можна робити телефонуючи на числа: (212) 533-4646 або (212) 674-5508 між 11-ою та 4-ою по полудні. Дохід з продажу призначений на фонд допомоги Україні.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п. пластуна сеніора

Мирослава Безушка

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА

в неділю, 23-го квітня 1989 р. о год. 10-ій рано

в церкві св. Покрови

при 7321 Washington St., CLIFTON, N.J.

Згадаймо Покійного в цей день у своїх молитвах.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА, ДІДА І ШВАҐРА

бл. п.

АДРІЯНА АВРАМА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в суботу, 22-го квітня 1989 р. о год. 10-ій рано в православній церкві св. Андрія в Лос Анджелес, Каліф.

і в православній церкві Всіх Святих, 11-та вул. 3-тя Аве. в Ню Йорку в суботу, 22-го квітня, о год. 10-ій рано.

Всіх Друзів та Знайомих просимо помолитися за Його вічний спокій.

Дружина — СОФІЯ, діти, внуки і Родина

Ділимося сумною вісткою

з Родиною, Приятелями і Знайомими,

що в суботу, 15-го квітня 1989 р. відійшов у Вічність

на 76-му році життя

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, ШВАҐЕР, ВУЙКО

бл. п. мґр

ВАСИЛЬ КОЛІНКО

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 18-го квітня 1989 р. в церкві Царя Христа у Філядельфії, Па. на цвинтар св. Марії на Факс Чейсі, Па.

Горем прибиті:

дружина — ОКСАНА

доньки —

ЗІРКА МИСЬКО з мужем БОГДАНОМ

ОРИСЯ

внук — ЕРАСТ ПОГОРИЛО

родини — КУЦІВ, БОЙЧУКІВ

і дальша Родина

Постава п'єси XVIII століття у Пармі

З ініціятиви української молоді Клівленду-Парми, до якої долучилось і кілька ентузіястів з Дітройту та Торонто, в пляні відзначення Тисячоліття Хрищення Руси, під патронатом клівлендського Громадського комітету для відзначення цього ювілею була здійснена 3-го і 4-го грудня 1988 року постава драматичного твору „Володимир," написана в 1705 році.

Автор цього твору, названого трагікомедією і присвяченого тогочасному гетьманові Іванові Мазепі, — син київського купця Феофан Прокопович, чернець, що студіював у Римі і з поверненням до Києва став викладачем поетики і для свого предмету написав підручник. Прокопович прагнув бачити в тогочасних творах літератури більше життєвої правди і свої теоретичні погляди виклав в трагікомедії „Володимир, славеноросійських стран князь і повелитель".

Основною думкою в цьому творі Прокопович наголосив боротьбу поступу з відсталістю, прогресу з некультурністю, нового ладу з старим.

В основному Прокопович додержується приписів шкільної поетики, але запровадив в свою п'єсу багато новаторства. Сюжетом була обрана величава сторінка з історії Київської Руси — доби князя Володимира, тоді як попередні шкільні драми давали абстрактний алегоричний сюжет, або інсценізували ту чи іншу подію з Біблії.

У Прокоповича були відсутні персонажі з Біблії чи з життя святих, як і герої античної мітології. Алегоричні постаті були зведені до мінімуму. Героями твору виступали князь Володимир та його співдумці, як і жреці — реальні постаті. Зображуючи душевну боротьбу князя Володимира, який переживав різні сумніви, роздумуючу над зміною віри та запровадженням християнства в його державі, Прокопович вводить психологічний момент у свій твір. П'єса сповнена мотивами сучасности. Зображена в ній боротьба освіти з темрявою, намагання князя Володимира запровадити нову релігію провести потрібні реформи для піднесення культурного рівня країни нагадують відповідні прагнення сучасного Прокоповичеві гетьмана Мазепи, його діяльности, що все була спрямована для піднесення культури та освіти, для протидії темряви і застою.

У п'єсі показано сутичку двох таборів. Князь Володимир, мудрий, гуманний культурний володар, його прибічники — сини Борис і Гліб, військові провідники Мечислав та Хоробрий — речники нових реформ, культури та освіти. Протидіє їм табір темряви, який очолюють жреці на чолі з Жериволом.

Зображуючи Володимира та його прогресивну діяльність, Прокопович взорувався на Мазепу і його плян щодо розвитку культури на Україні.

П'єса сповнена довгими монологами, реторичними дискусіями, в яких перемагає висока освіченість і культура, втілені в особі грецького філософа, і терплять поразку неосвічені забобонні жреці.

Лишається пошкодувати, що Прокопович зрадив своїм ідеалам і перейшов на службу до царя Петра. Група молодих ентузіястів-українців з різних міст поселення взялись сценічно реалізувати трагікомедію Прокоповича, написану ще коли він був однодумцем гетьмана Мазепи і йому присвятив свій драматичний твір.

Ініціятором відновити в пам'яті української громади п'єсу про князя Володимира саме в ювілейний рік хрищення Руси-України був український професіоналіст, вихованець СУМу, доктор Ігор Цішкевич, один з небагатьох молодих українців, що обрав своєю професію театральне мистецтво. Зібравши навколо себе групу ентузіястів-аматорів сцени, котрі прибрали для себе назву „Нове Покоління", він провів з ними колосальну роботу, вчив їх сценічної майстерности, провадив з ними 6 місяців проби, на які вони приїздили з віддалених місць свого побуту, навіть з Канади.

У процесі праці доводилось перемагати великі труднощі. П'єса була побудована на довгих та складних монологах і діялогах та була позбавлена акції і дії на сцені. В міру своїх сил виконавці старались перемогти ці труднощі і сповнити життям свою гру.

Виконавець складової ролі Володимира Михайло Кулик приклав багато зусиль, щоб показати внутрішні переживання князя, його душевну боротьбу і сумніви, коли він задумав зміну віри на Русі -Україні, вагався, зважував усі обставини і, врешті, прийняв тверде та єдино-правильне рішення під впливом переконань грецького філософа християнства, образ якого створив майстерно Аркадій Продан. Ролі Бориса і Гліба, синів князя, виконали Григорій Романяк і Данило Кульчицький.

З завзяттям, прагнучи передати багатирську відвагу та непоборність, грали ролі княжих вітязів Мечислава та Хороброго Михайло Лішнянський і Левко Кульчицький.

Сарказмом і великою приміткою гумору позначилась гра представників табору — оборонців старого ладу, речників темряви і некультурности. Головного жреця. Жеривола грав сам режисер-поставник Ігор Цішкевич, підкреслюючи його одчайдушну оборону старого ладу, розпучливі закиди до Перуна про допомогу, але і повне безсилля заперечити безсумнівні докази християнського філософа. В тому пляні творили образи і двох інших жерців Тарас Лось і Роман Лось.

Три біси — один світу (Ірина Завадівська), другий брезні (Леся Дрозд) і третій тіла (Ліда Капітонець), що згодом були хором „Прелесть", пожвавили і урізноманітнили розвитком дії та надали їй нових кольорів опозиції.

Починалась п'єса виходом студентів Києво-Могилянської Академії і зверненням одного з них, якого уособлював Михайло Шубин, зі словами, що з ними звертались студенти-пиворізи під час першої постави п'єси 3 липня 1705 року.

Речником потойбічного світу була тінь князя Ярополка, що перестерігала перед замірами Володимира зректись старої віри. Цю ролю відіграв Богдан Крislатий. Вістуна грав Михайло Бицько.

У фіналі з'являлися святий Андрій (Мирон Федорів), який висловив свою радість, що Київ став християнським містом, і слова, які він за Божим надхненням провіщав, збулись.

Текст Прокоповича на сучасну мову переклав о. д-р Іван Телявський. П'єса йшла в супроводі камерної оркестри з Торонто, яка виконувала клясичний камерний репертуар. Дириґентом був і аранжеровку музики провів Орест Ковалів. Режисерська праця спочивала в руках режисера Ігоря Цішкевича і його помічника Івана Краснянського.

До п'єси були пошиті спеціяльні костюми, які носили виразний український козацький характер гетьманських часів. Цим поставники хотіли показати нерозривність княжої і козацької доби. Акція п'єси відбувалася під великим чорним шатром, яке простягалося з сцени і покривало цілу залю. На верху шатра був герб Гетьмана Івана Мазепи. Оця проста і в той самий часа багата декорація помогла публіці уявити добу XVII століття. Орій Онух, абсольвент Варшавської Академії Наук, відомий „перформанс" мистець, та організатор теперішньої виставки українських мистців з Польщі в Канаді, відповідав за декорацію, костюми та освітлення постановки. Характеризацію персонажів провели Омелян Урбанський та Леонід Дмитревич.

На прийнятті після вистави голова Злучених Організацій Клівленду мгр Василь Ліщанецький хвалив ініціятиву молоді, що своєю театральною поставою внесла пожвавлення в національно-культурне життя міста, а представник Об'єднання Мистців Української Сцени, довголітній театральний діяч Галичини Омелян Урбанський виразив радість, що молодь починає заступати старих театральних діячів, доказом чого є це постава п'єси „Володимира". Група „Нове Покоління" відповіла, що наступний виступ відбудеться в Торонто.

Проф. Ю. Григорів

Закінчивши свою варту, відійшов у зону миру, спокою

(Пам'яті одного з останніх усусусів св. п. д-ра Т. Сенковського)

Вже останніми покидають нас ті, що перед 70-ма роками „піднімали червону калину". Їх манили перспективи нового життя й не опускала думка про світле майбутнє при здійсненні Великої Ідеї. Юнаками не боялися смерти, були сміливі, відчайдушні та з безмежної любови до України були готові кожної хвилини полягти смертю хоробрих за неї.

Одним із отих самовідданих був св. п. д-р Теодозій Сенковський.

Сімнадцятирічним, як учень шостої гімназійної, зголосився добровольцем до легіону Українських Січових Стрільців у Пісочній.

Під кінець жовтня 1918 року він у сотні, що билася за Підзамче-Львів. Згодом опиняється у Тернополі, де разом з проф. Іваном Галущинським і Володимиром Заплітним організовують студентську сотню. Як підстаршина проходить чимало фронтових сутичок і боїв. Переходить Збруч з 18-ою бригадою. В часі офензиви на Київ з Галицьким корпусом опинився в Житомирі. 1919 р. важко захворів на тиф у Тульчині. Після видужання приєднався до козацької партизанки, з якою дістався до Ямполя над Дністром.

Очевидно, що рамки згадки не дозволяють докладніше зупинитись над усіми батальними епізодами й усією воєнною, сповненою драматизму одіссеєю, радше змушують обмежитись до фраґментів. У своїй розповіді згадував Старосольського, в якого курені був телефоністом, звідкіль вислано його на фронт до Масляківки, де стаціонував курінь Микитки і де був осідок архикнязя Вільгельма. Далі згадує ген. Павленка й отамана Симона Петлюру.

Серед важких часів на фронтах, головним чином із скорострільною сотнею, інколи попадали йому т. зв. функції, почавши від телефонного зв'язку з частими небезпеками, скінчивши на відповідальній функції рахункового підофіцера. Під Могилевом над Дністром був захоплений у польський полон зі своїм дядьком Корнелем Яримовичем. Під сильною ескортою вкрай утомлений і голодом зморений опинився у Львові на Ялівці. У час наступу большевиків на Львів щастить йому втекти з полону й добитися до рідного Тернополя. Тут амбітний Теодозій Сенковський, доповнивши потрібний навчальний матеріял, вписується до восьмої гімназійної, щоб пройти іспит зрілости, без якого не можна було дістатися на вищі студії.

• • •

28 січня 1989 р. після поминальної Богослужби, що її відслужив о. митр. д-р Іван Біланич у церкві Царя Христа у Філядельфії, родина, друзі, приятелі та знайомі відпровадили св. п. д-ра Теодозія Сенковського на вічний спочинок на український католицький цвинтар у Факс Чейс.

Покійник народився 27-го лютого 1900 р. в Тернополі. Походив із давнього роду міщан, що займалися управлянням ріллі городів, розведенням садів і пасічництвом.

Після матурального іспиту в 1921 р. медичні студії почав в Українському Тайному Університеті у Львові, продовжував їх в 1923-1927 роках в Ґрацу. Диплом доктора медицини здобув 15 січня 1927 року. Відбувши військову повинність як підхорунжий у польській армії, нострифікацію лікарського диплому пройшов у січні 1929 р. в Університеті Стефана Баторого у Вільні, де й одержав дозвіл виконувати лікарську практику.

Спершу був лікарем у місті Сколе, керував експозитурою цієї інституції в Тухольці, де мав теж свою приватну лікарську практику. В цій місцевості познайомився з Іреною Чайківською, що там у той час учителювала, з якою незабаром одружився. В 1930-1932 рр. був лікарем у загальному шпиталі у Львові. У 1932 р. відкрив свою приватну лікарську практику в Устриках Долішніх. Згодом став окружним лікарем у Сольці в корінній Польщі. Водночас був там лікарем гімназії й інтернату, „Каси хворих" і „Державної помочі". 1942 р. повернувся на рідні землі, ставши повітовим лікарем у Зборові, де мав там лікарську практику.

На еміґрації, в Австрії, відкрив лікарську практику в 1944 р. в Штайнеркірхені. 1945 р. був головним лікарем у Ді Пі-таборі в Леґенер Касерне в Зальцбурзі.

У ЗСА як лікар працював у Принстоні і Салемі у стейті Ню Джерзі; згодом у державному психіятричному шпиталі у Філядельфії, де впав жертвою прикрого випадку: пацієнт побив д-ра Т. Сенковського, завдавши йому серйозних тілесних пошкоджень. 1956 році згідно встановлених норм й узаконених зобов'язань, одержав ліценцію на виконання лікарської практики. У тому ж 1956 році почав працювати лікарем у Ветеранс Госпіталі у Лебанон, Пенсильвенія. Від 1960 р. був заступником директора психіятричного відділу ветеранського шпиталя у Вілмінґтоні, Делавар. У 1965-1970 роках був лікарем у шпиталі Джан Раннел у Берклі Гайтс, Ню Джерзі, після чого відійшов на емеритуру.

• • •

Студентом належав до різних товариств й організацій, а то було в час коли більшість наших студентів належали до УВО. Виконуючи лікарську практику залежно від обставин, із натугою працював для нашої загальної справи, наприклад, в Устриках Долішніх оснував Філію Товариства „Просвіта", ставши її першим головою.

Як людина з природи скромний, спокійної вдачі, завжди всміхнений, приємний у товариському контакті, вже з першого знайомства відчувалось його доброзичливе ставлення, співчутливий до горя ближнього, радий стати в пригоді доброю порадою, а як треба було, то й поміг матеріяльно. Ціхи характеру та вдачі, мабуть, генетичні. Такою була його ціла родина, бо, пригадую собі, таким був о. Володимир Сенковський, мій шкільний товариш-однокласник.

Чверть року до смерти св. п. д-ра Т. Сенковського померла його дружина, якої „Спомин із Сколього" поміщений у „Літописі Бойківщини".

Покійний залишив у печалі доньку Марту з чоловіком д-ром Остапом Тарнавським, сина д-ра Андрія з дружиною Марією, внуків — Марка Тарнавського з дружиною Ією, д-ра Максима Тарнавського з дружиною Уляною, Соню Сенковську, правнуків: Іванка і Стефанка Пасічників-Тарнавських та чимало друзів, приятелів земляків-тернопільчан.

Прощали його: від Земляцького Об'єднання „Тернопільщина" голова Об'єднання, від лікарів д-р Олег Слюзар. Марта Тарнавська читала свій вірш „Батькові" (вірш був поміщений у „Свободі" 15 березня ц.р.).

Деколи пригадується мені Тернопільська гімназія, інколи ввижаються мені восьмаки-фронтовики у пофарбованих темно-синіх плащах із перероблених військових шинель, перед якими ми, учні з нижчих кляс, уже здалека знімали шапки, може ще з більшою шанобою, ніж перед нашими вчителями. Серед тих, до яких ми мали особливий респект, був і мій земляк та сусід Теодозій Сенковський.

Яр Климовський

Спорт...

(Закінчення зі стор. 2)

— Можна одне зауваження? — запитала Кисельова.

— Звичайно — відповів Брюховецький.

— В проєкті програми практично не відбито ставлення руху до фізичної культури та спорту. Чим це пояснити?

— Приймаю це зауваження повністю. Справді, ми випустили з поля своєї уваги таке дуже важливе питання. Але це проєкт, і ваше запитання вважаємо за поправку до нього. Обов'язково врахуємо її, — закінчив свої відповіді співосновник Народного Руху України.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 21-го КВІТНЯ 1989 р.

Пассейк, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі при 237 Hope Ave. Проситься членів взяти участь. Приєднуйте нових членів до УНСоюзу. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 7-го ТРАВНЯ 1989 р.

Чикаґо, Ілл. Річні збори 423-го Відд. ім. Е. Коновальця, о год. 1-ій по пол. в домі Сеньйорів, 2355 Вест Чикаґо вул. Контроля о год. 11-ій того ж дня. Рівночасно повідомляємо, що секретар буде збирати вкладки лише раз у місяць, кожної останньої неділі місяця від 10-12-ої год. (члени не приходять). Вкладки можна вплачувати до каси Кредитівки Самопоміч конто Ч. 820-00 або поштою на адресу: Віра Ґоєвич, секр., 3301 N. Newland, Chicago, Ill. 60634. Тел. 736-2221 або 685-9016